

CHƯƠNG III - BA PHÁP

PHẨM I

(L) (Tik. I, 1) (It. 45)

Điều này đã được Thế Tôn nói đến, đã được bậc A-la-hán nói đến, và tôi đã được nghe:

Này các Tỷ-kheo, có ba căn bản bất thiện này. Thế nào là ba? Tham là căn bản bất thiện; Sân là căn bản bất thiện; Si là căn bản bất thiện. Này các Tỷ-kheo, có ba căn bản bất thiện này.

Thế Tôn đã nói lên ý nghĩa này. Ở đây, điều này được nói đến.

Tham, sân, si làm hại,

Người có tâm ác độc,

Họ tự mình hiện hữu,

Như giả từ lỗi, vô.

Ý nghĩa này được Thế Tôn nói đến và tôi đã được nghe.

(LI) (Tik. I, 2) (It. 45)

Điều này đã được Thế Tôn nói đến, đã được bậc A-la-hán nói đến, và tôi đã được nghe:

Này các Tỷ-kheo, có ba giới này. Thế nào là ba? Sắc giới, vô sắc giới, diệt giới. Này các Tỷ-kheo, có ba giới này.

Thế Tôn đã nói lên ý nghĩa này. Ở đây, điều này được nói đến.

Ai liễu tri sắc giới,

Không an trú vô sắc,

Những ai được giải thoát,

Đối với đoạn diệt giới,

Các chúng sanh như vậy,

Xả ly được thân chết,

Vời thân cảm giác được,

Bất tử, không sanh y,

Xả ly, từ bỏ hẳn,

Sanh y đưa đến hữu,

Sau khi tự chứng được,

Không còn có lậu hoặc,

Bậc Chánh Đẳng Chánh Giác,

Thuyết pháp con đường chánh,

Không có gì sâu muộn,

Trong sạch không cấu uế.

Ý nghĩa này đã được Thế Tôn nói đến và tôi đã được nghe.

(LII) (Tik. I, 3) (It. 46)

Điều này đã được Thế Tôn nói đến, đã được bậc A-la-hán nói đến và tôi đã được nghe:

Này các Tỷ-kheo, có ba cảm thọ này. Thế nào là ba? Lạc thọ, khổ thọ, bất khổ bất lạc thọ. Này các Tỷ-kheo, có ba cảm thọ này.

Thế Tôn đã nói lên ý nghĩa này. Ở đây, điều này được nói đến.

Định tĩnh và tỉnh giác,

Chánh niệm đệ tử Phật,

Quán tri các cảm thọ,

Và hiện hữu các thọ.

Tại đây, tâm được diệt,

Con đường đưa đến diệt,

Tỷ-kheo nhờ diệt thọ,

Không ham muốn, tịch tịnh.

Ý nghĩa này được Thế Tôn nói đến và tôi đã được nghe.

(LIII) (Tik. I, 4) (It. 47)

Điều này đã được Thế Tôn nói đến, đã được bậc A-la-hán nói đến và tôi đã được nghe:

Này các Tỷ-kheo, có ba cảm thọ này. Thế nào là ba? Lạc thọ, khổ thọ, bất khổ bất lạc thọ. Này các Tỷ-kheo, lạc thọ cần phải được xem như là khổ. Khổ thọ cần phải được xem như là mũi tên. Bất khổ bất lạc thọ cần phải được xem như là vô thường. Vì rằng này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo đã xem lạc thọ như là khổ, đã xem khổ thọ như là mũi tên, đã xem bất khổ bất lạc thọ như là vô thường, này các Tỷ-kheo, Tỷ-kheo này gọi là bậc Thánh đã chon chánh thấy, đã chặt đứt ái, đã giải toả kiết sử đã chon chánh thắng tri mạn, đã đoạn tận khổ đau.

Thế Tôn đã nói lên ý nghĩa này. Ở đây, điều này được nói đến.

*Ai thấy lạc là khổ,
Thấy khổ là mũi tên,
Thấy bất khổ bất lạc
Thọ ấy là vô thường,
Tỷ-kheo ấy thật sự
Đã thấy thật chơn chánh,
Chính tại ở nơi đây,
Từ đây được giải thoát.
Thành tựu được thắng trí,
Bậc ẩn sĩ an tịnh
Chắc chắn đã vượt qua
Các ách nạn trôi buộc.*

Ý nghĩa này được Thế Tôn nói đến và tôi đã được nghe.

(LIV) (Tik. I, 5) (It. 48)

Điều này đã được Thế Tôn nói đến, đã được bậc A-la-hán nói đến và tôi đã được nghe:

Này các Tỷ-kheo, có ba tầm cầu này. Thế nào là ba? Dục tầm cầu, hữu tầm cầu, Phạm hạnh tầm cầu.

Này các Tỷ-kheo, có ba tầm cầu này.

Thế Tôn đã nói lên ý nghĩa này. Ở đây, điều này được nói đến.

*Định tĩnh và tỉnh giác,
Chánh niệm đệ tử Phật,
Quán tri các tâm cầu,
Và hiện hữu tầm cầu,
Ở đây, tâm ấy diệt.
Và con đường đến diệt.*

*Tỷ-kheo do diệt tận,
Các loại tầm cầu ấy,
Không còn có ước muốn
Được lắng dịu tịch tịnh.*

Ý nghĩa này đã được Thế Tôn nói đến và tôi đã được nghe.

(LV) (Tik. I, 6) (It. 48)

Điều này đã được Thế Tôn nói đến, đã được bậc A-la-hán nói đến và tôi đã được nghe:

Này các Tỷ-kheo, có ba tầm cầu này. Thế nào là ba? Dục tầm cầu, hữu tầm cầu, Phạm hạnh tầm cầu.

Này các Tỷ-kheo, có ba tầm cầu này.

Thế Tôn đã nói lên ý nghĩa này. Ở đây, điều này được nói đến.

*Dục và hữu tầm cầu,
Cùng Phạm hạnh tầm cầu
Nếu chấp trước nắm giữ
Chính đây là sự thật,
Nhu vậy là chất chứa,
Đủ mọi loại kiến xứ,
Vời ai không ham muốn*

*Đối với các loại tham,
Vị ấy được giải thoát,
Nhờ diệt được khả ái,
Tầm cầu được từ bỏ,
Kiến xứ được nhỏ lên,
Tỷ-kheo do diệt tận*

*Các loại tầm cầu ấy,
Không còn có mong cầu,
Không còn có nghi hoặc.*

Ý nghĩa này được Thế Tôn nói đến và tôi đã được nghe.

(LVI) (Tik. I, 7) (It. 49)

Điều này đã được Thế Tôn nói đến, đã được bậc A-la-hán nói đến, và tôi đã được nghe:

Này các Tỷ-kheo, có ba lậu hoặc này. Thế nào là ba? Dục lậu, hữu lậu, vô minh lậu. Này các Tỷ-kheo,

có ba lậu hoặc này.

Thế Tôn đã nói lên ý nghĩa này. Ở đây, điều này được nói đến.

*Định tĩnh và tỉnh giác
Chánh niệm đệ tử Phật,
Quán tri các lậu hoặc,
Và hiện hữu lậu hoặc,
Ở đây tâm được diệt,
Và con đường đến diệt,
Tỷ-kheo đã diệt tận,
Các loại lậu hoặc ấy,
Không còn có ước muốn,
Được lắng dịu, tịch tịnh.*

Ý nghĩa này được Thế Tôn nói đến và tôi đã được nghe.

(LVII) (Tik. I,8) (It. 49)

Điều này đã được Thế Tôn nói đến, đã được bậc A-la-hán nói đến, và tôi đã được nghe:

Này các Tỷ-kheo, có ba loại lậu hoặc này. Thế nào là ba? Dục lậu, hữu lậu và vô minh lậu. Này các Tỷ-kheo, có ba lậu hoặc này. Thế Tôn đã nói lên ý nghĩa này. Ở đây, ý nghĩa này được nói đến.

*Ai đoạn trừ dục lậu,
Ly tham thoát vô minh,
Hữu lậu được đoạn trừ,
Giải thoát khỏi sanh y,
Mang cái thân cuối cùng,
Dẹp tan cỗ xe ma.*

Ý nghĩa này được Thế Tôn nói đến và tôi đã được nghe.

(LVIII) (Tik. I, 9) (It. 50)

Điều này đã được Thế Tôn nói đến, đã được bậc A-la-hán nói đến, và tôi đã được nghe:

Này các Tỷ-kheo, có ba khát ái này. Thế nào là ba? Dục ái, hữu ái, phi hữu ái. Này các Tỷ-kheo, có ba khát ái này.

Thế Tôn đã nói lên ý nghĩa này. Ở đây, ý nghĩa này được nói đến.

*Trói buộc bởi ái triền,
Tâm ưa hữu, phi hữu,
Bị ma triền trói buộc,
Chúng sanh ấy không được,
An ổn khỏi ách nạn.
Chúng sanh đi luân chuyển,
Đến sanh rồi đến chết.
Những ai đoạn được ái,
Ly ái hữu, phi hữu,
Họ đến bờ bên kia,
Trong thế giới hiện tại,
Họ đã chứng đạt được,
Các lậu hoặc đoạn tận.*

Ý nghĩa này được Thế Tôn nói đến và tôi đã được nghe.

(LIX) (Tik. I, 10) (It. 50).

Điều này đã được Thế Tôn nói đến, đã được bậc A-la-hán nói đến, và tôi đã được nghe:

Thành tựu với ba pháp, này các Tỷ-kheo, vị Tỷ-kheo vượt qua được thế lực của Ác ma, và chói sáng như mặt trời. Thế nào là ba? Ở đây, này các Tỷ-kheo, vị Tỷ-kheo thành tựu vô học giới uẩn, thành tựu vô học tuệ uẩn. Thành tựu với ba pháp này, này các Tỷ-kheo, vị Tỷ-kheo vượt qua được thế lực của Ác-ma, và chói sáng như mặt trời.

Thế Tôn đã nói lên ý nghĩa này. Ở đây, điều này đã được nói đến.

*Giới, định và trí tuệ,
Với ai khéo tu tập,
Vị ấy vượt qua khỏi
Thế lực của Ác ma,
Và chói sáng rực sáng,,
Như mặt trời chói sáng.*

Ý nghĩa này được Thế Tôn nói đến và tôi đã được nghe.

PHẨM II

(LX) (Tik. II, 1) (It. 51)

Điều này đã được Thế Tôn nói đến, đã được bậc A-la-hán nói đến, và tôi đã được nghe:

Này các Tỷ-kheo, có ba phước nghiệp sự này. Thế nào là ba? Phước nghiệp sự do bố thí tác thành, phước nghiệp sự do giới tác thành, và phước nghiệp do sự tu tập tác thành. Này các Tỷ-kheo, có ba phước nghiệp sự này.

Thế Tôn đã nói lên ý nghĩa này. Ở đây, điều này được nói đến.

*Hãy để cho người ấy,
Học tập làm công đức,
Hướng dẫn đến tương lai
Đem lại căn an lạc.
Hãy tu tập bố thí,
Tập sở hành an tịnh,
Và tu tập từ tâm,
Tu xong ba pháp ấy,
Những pháp khởi lạc thọ.
Bậc Hiền trí được sanh,
Tại thế giới an lạc,
Không phiền não hận thù.*

Ý nghĩa này đã được Thế Tôn nói đến và tôi đã được nghe.

(LXI) (Tik. II, 2) (It. 52)

Điều này đã được Thế Tôn nói đến, đã được bậc A-la-hán nói đến, và tôi đã được nghe:

Này các Tỷ-kheo, có ba con mắt này. Thế nào là ba? Mắt thịt, mắt chur Thiên và mắt trí tuệ. Này các Tỷ-kheo có ba loại mắt này.

Thế Tôn đã nói lên ý nghĩa này. Ở đây, điều này đã được nói đến.

*Mắt thịt, mắt chur Thiên,
Vô thượng mắt trí tuệ,
Có ba loại mắt ấy,
Được bậc Vô thượng nhân,
Đã tuyên bố trình bày,
Sanh khởi của mắt thịt,
Con đường mắt chur Thiên,
Từ đáy, trí khởi lên,
Tuệ nhân là tối thượng,
Ai chứng được mắt ấy,
Giải thoát mọi đau khổ.*

Ý nghĩa này được Thế Tôn nói đến và tôi đã được nghe.

(LXII) (Tik. II, 3) (It. 53)

Điều này đã được Thế Tôn nói đến, đã được bậc A-la-hán nói đến, và tôi đã được nghe:

Này các Tỷ-kheo, có ba căn này. Thế nào là ba? Vị tri đương tri căn, tri căn, cụ tri căn (*căn: "Tôi sẽ biết điều chưa được biết"; căn về sự biết; căn của người đã biết*). Này các Tỷ-kheo, có ba loại căn này.

Thế Tôn đã nói lên ý nghĩa này. Ở đây, điều này đã được nói đến.

*Vị hữu học học tập,
Đi theo con đường thẳng,
Ở trong sự diệt tận,
Trí thứ nhất khởi lên,
Từ đó không gián đoạn,
Tiếp theo là chơn trí,
Chính từ chơn trí ấy,
Đạt được sự giải thoát
Chắc chắn vị như vậy,
Là vị có chánh trí,
Giải thoát ta bất động,
Nhờ diệt hữu kiết sử,
Vị đầy đủ các căn
Chắc chắn được an tịnh,*

*Và ưa thích con đường,
Đưa đến sự an tịnh,
Mang thân thể cuối cùng,
Sau khi đánh bại được
Ác ma với con voi
Được cỡi khi lâm trận.*

Ý nghĩa này được Thế Tôn nói đến và tôi đã được nghe.

(LXIII) (Tip. II, 4) (It. 53)

Điều này đã được Thế Tôn nói đến, đã được bậc A-la-hán nói đến, và tôi đã được nghe:

Này các Tỷ-kheo, có ba thời gian này. Thế nào là ba? Thời gian quá khứ, thời gian tương lại, thời gian hiện tại. Này các Tỷ-kheo, có ba thời gian này.

Thế Tôn đã nói lên ý nghĩa này. Ở đây, điều này được nói đến.

*Chúng sanh cần tưởng đến
Những gì được tuyên bố,
An trú thật vững vàng,
Trên điều được tuyên bố
Nếu không có liễu tri,
Điều đáng được tuyên bố,
Họ đi đến ách nạn,
Dưới ách của thần chết.
Nếu đã liễu tri được
Điều đáng được tuyên bố,
Vị ấy không nghĩ đến,
Điều đã được nói lên,
Chính nhờ có tâm ý,
Giải thoát được cảm giác,
Về con đường an tịnh
Vô thương không gì hơn.
Ai thật được đầy đủ,
Về điều đáng tuyên bố,
Tự mình được an tịnh,
Ưa thích đường an tịnh,
Sống bình tĩnh tinh tấn.
An trú trên chánh pháp,
Vị ấy vượt tên gọi,
Thành đạt được trí tuệ.*

Ý nghĩa này được Thế Tôn nói đến và tôi đã được nghe.

(LXIV) (Tik. II, 5) (It. 54)

Điều này đã được Thế Tôn nói đến, đã được bậc A-la-hán nói đến, và tôi đã được nghe:

Này các Tỷ-kheo, có ba ác hành này. Thế nào là ba? Thân ác hành, ngữ ác hành, ý ác hành. Này các Tỷ-kheo, có ba ác hành này.

Thế Tôn đã nói lên ý nghĩa này. Ở đây, điều này được nói đến.

*Làm ác hạnh về thân,
Làm ác hạnh về lời,
Làm ác hạnh về ý,
Và bất cứ hạnh gì,
Đều được gọi hạnh ác,
Không làm nghiệp lành nào,
Làm nhiều nghiệp không thiện,
Khi thân hoại mạng chung,
Với trí tuệ hạ liệt,
Vị ấy phải sanh vào
Trong cảnh giới địa ngục.*

Ý nghĩa này được Thế Tôn nói đến và tôi đã được nghe.

(LXV) (Tik. II, 6) (It. 55)

Điều này đã được Thế Tôn nói đến, đã được bậc A-la-hán nói đến, và tôi đã được nghe:

Này các Tỷ-kheo, có ba thiện hành này. Thế nào là ba? Thân thiện hành, ngữ thiện hành, ý thiện hành.

Này các Tỷ-kheo, có ba thiện hành này.

Thế Tôn đã nói lên ý nghĩa này. Ở đây, điều này được nói đến.

*Từ bỏ thân làm ác,
Từ bỏ lời nói ác,
Từ bỏ ý nghĩ ác,
Và bất cứ hạnh gì,
Được gọi là hạnh ác,
Không làm các điều ác,
Làm nhiều những hạnh lành,
Khi thân hoại mạng chung,
Vời trí tuệ thù thắng,
Vị ấy được sanh lên,
Trong cảnh giới chư Thiên.*

Ý nghĩa này được Thế Tôn nói đến và tôi đã được nghe.

(LXVI) (Tik. II, 7) (It. 55)

Điều này đã được Thế Tôn nói đến, đã được bậc A-la-hán nói đến, và tôi đã được nghe:

Này các Tỷ-kheo, có ba thanh tịnh này. Thế nào là ba? Thân thanh tịnh, lời thanh tịnh, ý thanh tịnh. Này các Tỷ-kheo, có ba thanh tịnh này.

Thế Tôn đã nói lên ý nghĩa này. Ở đây, điều này đã được nói đến.

*Thân và lời thanh tịnh
Và ý cũng thanh tịnh,
Không có các lậu hoặc,
Đầy đủ sự thanh tịnh,
Vị như vậy được gọi
Đã từ bỏ tất cả.*

Ý nghĩa này được Thế Tôn nói đến và tôi đã được nghe.

(LXVII) (Tik. II, 8) (It. 56)

Điều này đã được Thế Tôn nói đến, đã được bậc A-la-hán nói đến, và tôi đã được nghe:

Này các Tỷ-kheo, có ba trầm lặng này. Thế nào là ba? Thân trầm lặng, lời trầm lặng, ý trầm lặng. Này các Tỷ-kheo, có ba trầm lặng này.

Thế Tôn đã nói lên ý nghĩa này. Ở đây, điều này được nói đến.

*Thân và lời trầm lặng
Và ý cũng trầm lặng,
Không có các lậu hoặc,
Đầy đủ với trầm lặng
Của các bậc chân ân sĩ,
Được tên gọi là vị
Đã tẩy sạch điều ác.*

Ý nghĩa này được Thế Tôn nói đến và tôi đã được nghe.

(LXVIII) (Tik. II, 9) (It. 56)

Điều này đã được Thế Tôn nói đến, đã được bậc A-la-hán nói đến, và tôi đã được nghe:

Này các Tỷ-kheo, với ai tham chưa đoạn tận, sân chưa đoạn tận, si chưa đoạn tận. Này các Tỷ-kheo, người ấy được gọi là người bị trói buộc với Ác ma, bị bẫy lưới của Ác ma bao trùm, bị làm theo ý Ác ma muốn. Này các Tỷ-kheo, với ai tham đã đoạn tận, sân đã đoạn tận, si đã đoạn tận, này các Tỷ-kheo, người ấy được gọi là người không trói buộc với Ác ma, được thoát khỏi bẫy lưới của Ác ma, không bị làm theo Ác ma muốn.

Thế Tôn đã nói lên ý nghĩa này. Ở đây, điều này được nói đến

*Với ai đã từ bỏ
Tham, sân và vô minh,
Vị ấy được gọi là
Đã tu tập tự ngã,
Đã trở thành Phạm Thiên
Bậc Như Lai, Phật-đà,
Bậc đã vượt qua được,
Hận thù và sợ hãi,*

Bạc đoạn tận tất cả,

Được gọi danh như vậy.

Ý nghĩa này được Thế Tôn nói đến và tôi đã được nghe.

(LXIX) (Tik. II, 10) (It. 57)

Điều này đã được Thế Tôn nói đến, đã được bậc A-la-hán nói đến, và tôi đã được nghe:

Với Tỷ-kheo hay Tỷ-kheo-ni nào, này các Tỷ-kheo, tham chưa đoạn tận, sân chưa đoạn tận, si chưa đoạn tận; này các Tỷ-kheo, vị ấy được gọi là vị chưa vượt qua đại dương, với sóng biển, với sóng ngầm, với nước xoáy, với cá mập, với các loài La-sát. Này các Tỷ-kheo, với Tỷ-kheo hay Tỷ-kheo-ni nào, tham đã đoạn tận, sân đã đoạn tận, si đã đoạn tận; này các Tỷ-kheo, vị ấy được gọi là: "Đã vượt qua đại dương, với sóng biển, với sóng ngầm, với nước xoáy, với cá mập, với các loài la-sát, đã vượt qua bờ kia, là vị Bà-la-môn đã đứng trên đất liền.

Thế Tôn đã nói lên ý nghĩa này. Ở đây, điều này được nói đến.

Với ai đã từ bỏ

Tham, sanh và vô minh,

Vị ấy được gọi là

Đã vượt qua biển này,

Với cá mập, Dạ-xoa,

Với sóng biển hãi hùng,

Rất khó được vượt qua,

Là vị vượt ác triền,

Đã từ bỏ thân chết,

Không còn có sanh y,

Đã từ bỏ đau khổ,

Không còn có tái sanh,

Đã đi đến mục đích,

Không thể ước lượng được,

Ta nói rằng vị ấy

Làm ma vương si ám.

Ý nghĩa này được Thế Tôn nói đến và tôi đã được nghe.

PHẨM III

(LXX) (Tik. III, 1) (It. 58)

Điều này đã được Thế Tôn nói đến, đã được bậc A-la-hán nói đến, và tôi đã được nghe:

Ta đã thấy, này các Tỷ-kheo, các chúng sanh thành tựu thân làm ác, thành tựu lời nói ác, thành tựu ý nghĩ ác, chỉ trích các bậc Thánh, có tà kiến, chấp nhận các nghiệp bị tà kiến chi phối. Sau khi thân hoại mạng chung, họ bị sanh vào cõi dữ, ác thú, đọa xứ, địa ngục. Này các Tỷ-kheo, sau khi không nghe một Sa-môn hay Bà-la-môn nào khác nói lên, Ta nói nên lời nói này: "Này các Tỷ-kheo, Ta đã thấy các chúng sanh thành tựu thân làm ác, thành tựu lời nói ác, thành tựu ý nghĩ ác, chỉ trích các bậc Thánh, có tà kiến, chấp nhận các nghiệp bị tà kiến chi phối, sau khi thân hoại mạng chung, chúng phải sanh vào cõi dữ, ác thú, đọa xứ, địa ngục". Và này các Tỷ-kheo, vì rằng Ta tự mình biết, tự mình thấy, tự mình tìm ra, nên Ta tuyên bố rằng: "Này các Tỷ-kheo, Ta đã thấy các chúng sanh, thành tựu thân làm ác, thành tựu lời nói ác, thành tựu ý nghĩ ác, chỉ trích các bậc Thánh, có tà kiến, chấp nhận các nghiệp bị tà kiến chi phối, sau khi thân hoại mạng chung, họ phải sanh vào cõi dữ, ác thú, đọa xứ, địa ngục".

Thế Tôn đã nói lên ý nghĩa này. Ở đây, điều này đã được nói đến.

Dẫn ý vào đường tà

Nói những lời tà ngữ,

Với thân làm nghiệp tà,

Người ở đời làm vậy.

Ít nghe, ít học hỏi,

Không làm các công đức,

Ở đây sống trong đời,

Với sanh mạng ít oi,

Khi thân hoại mạng chung,

Người ấy với liệt tuệ,

Bị sanh vào địa ngục.

Ý nghĩa này được Thế Tôn nói đến và tôi đã được nghe.

(LXXI) (Tik. III, 2) (It. 59)

Điều này đã được Thế Tôn nói đến, đã được bậc A-la-hán nói đến, và tôi đã được nghe:

Ta đã thấy, này các Tỷ-kheo, các chúng sanh thành tựu thân làm thiện, thành tựu nói lời thiện, thành tựu ý nghĩ thiện, không chỉ trích các bậc Thánh, có chánh kiến, chấp nhận các nghiệp được chánh kiến chi phối, sau khi thân hoại mạng chung, họ được sanh vào thiện thú, thiên giới, cõi đời này. Này các Tỷ-kheo, sau khi không nghe một Sa-môn hay Bà-la-môn nào khác nói lên, Ta nói lên lời nói này: "Này các Tỷ-kheo, Ta đã thấy các chúng sanh thành tựu thân làm thiện, thành tựu lời nói thiện, thành tựu ý nghĩa thiện không chỉ trích các bậc Thánh, có chánh kiến, chấp nhận các nghiệp được chánh kiến chi phối, sau khi thân hoại mạng chung, họ được sanh vào thiện thú, thiên giới, cõi đời này". Và này các Tỷ-kheo, vì rằng Ta tự mình biết, tự mình thấy, tự mình tìm ra, nên Ta tuyên bố rằng: "Này các Tỷ-kheo, Ta đã thấy các chúng sanh, thành tựu thân làm thiện, thành tựu lời nói thiện, thành tựu ý nghĩ thiện, không chỉ trích các bậc Thánh, có chánh kiến, chấp nhận các nghiệp được chánh kiến chi phối, sau khi thân hoại mạng chung, họ sanh vào thiện thú, thiên giới, cõi đời này".

Thế Tôn đã nói lên ý nghĩa này. Ở đây, điều này được nói đến.

*Dẫn ý vào đường chánh,
Nói những lời chánh ngữ,
Với thân làm nghiệp chánh,
Người ở đời làm vậy.
Nghe nhiều học hỏi nhiều
Làm các việc công đức,
Ở đây sống trong đời,
Với sanh mạng ít oi,
Khi thân hoại mạng chung,
Người ấy với trí tuệ.
Người ấy làm như vậy,
Được sanh lên cõi Trời.*

Ý nghĩa này đã được Thế Tôn nói đến và tôi đã được nghe.

(LXXII) (Tik, III, 3) (It. 60)

Điều này được Thế Tôn nói đến, đã được bậc A-la-hán nói đến, và tôi đã được nghe:

Này các Tỷ-kheo, có ba xuất ly giới này. Thế nào là ba? Sự xuất ly này khỏi các dục, tức là viễn ly. Sự xuất ly này khỏi các sắc, tức là vô sắc. Sự đoạn diệt cái gì được hiện hữu, được làm ra, được duyên khởi, là sự xuất ly cái ấy. Này các Tỷ-kheo, có ba xuất ly giới này.

Thế Tôn đã nói lên ý nghĩa này. Ở đây, điều này được nói đến.

*Biết được xuất ly dục,
Vượt qua được các sắc,
Tịnh chỉ tất cả hành,
Luôn luôn cảm nhiệt tình,
Tỷ-kheo ấy thấy chánh,
Từ đây, chính ở đây,
Vị ấy được giải thoát,
Thắng trí được viên thành,
Sống nếp sống an tịnh
Vị ấy sống như vậy,
Thật sự là ẩn sĩ,
Đã vượt khỏi các ách.*

Ý nghĩa này được Thế Tôn nói đến, và tôi đã được nghe.

(LXXIII) (Tik, III, 4) (It. 61)

Điều này đã được Thế Tôn nói đến, đã được bậc A-la-hán nói đến, và tôi đã được nghe:

Này các Tỷ-kheo, các pháp vô sắc an tịnh tốt hơn các sắc pháp; đoạn diệt an tịnh tốt hơn các pháp vô sắc.

Thế Tôn đã nói lên ý nghĩa này. Ở đây, điều này được nói đến.

*Chúng sanh đi đến sắc,
Có chúng trú vô sắc,
Không quán tri đoạn diệt,
Họ đi đến tái sanh.
Những ai liễu tri sắc,
Không an trú vô sắc,*

*Chính trong sự đoạn diệt,
Họ đạt được giải thoát,
Các hạng người như vậy,
Họ bỏ rơi thân chết.
Vời thân cảm xúc được,
Bất tử không sanh y,
Sanh y được xả ly,
Chứng được, không lậu hoặc,
Vị Chánh đẳng Chánh giác,
Thuyết giảng về con đường
Con đường không sầu muộn
Con đường không cấu uế.*

Ý nghĩa này được Thế Tôn nói đến và tôi đã được nghe:

(LXXIV) (Tik. III, 5) (It. 62)

Điều này đã được Thế Tôn nói đến, đã được bậc A-la-hán nói đến, và tôi đã được nghe:

Này các Tỷ-kheo, các ba hạng con trai này xuất hiện, có mặt ở đời. Thế nào là ba? Ưu sanh, tùy sanh, liệt sanh.

Và này các Tỷ-kheo. Thế nào là ưu sanh? Ở đây, này các Tỷ-kheo, cha mẹ của người con không quy y Phật, không quy y Pháp, không quy y Tăng, không từ bỏ sát sanh, không từ bỏ lấy của không cho, không từ bỏ tà hạnh trong các dục, không từ bỏ nói láo, không từ bỏ đắm say rượu men rượu nẫu, ác giới theo ác pháp. Còn người con của họ quy y Phật, quy y Pháp, quy y Tăng, từ bỏ sát sanh, từ bỏ lấy của không cho, từ bỏ tà hạnh trong các dục, từ bỏ nói láo, từ bỏ đắm say rượu men rượu nẫu, giữ giới, theo pháp lành. Như vậy, này các Tỷ-kheo, người con ấy được ưu sanh.

Và này các Tỷ-kheo, thế nào người con trai tùy sanh? Ở đây này các Tỷ-kheo, cha mẹ của người con quy y Phật, quy y Pháp, quy y Tăng, từ bỏ sát sanh, từ bỏ lấy của không cho, từ bỏ tà hạnh trong các dục, từ bỏ nói láo, từ bỏ đắm say rượu men rượu nẫu, giữ giới, theo các pháp lành. Người con trai của họ cũng quy y Phật, quy y Pháp, quy y Tăng, từ bỏ sát sanh, từ bỏ lấy của không cho, từ bỏ tà hạnh trong các dục, từ bỏ nói láo, từ bỏ đắm say rượu men rượu nẫu, giữ giới, theo các pháp lành. Như vậy này các Tỷ-kheo, là người con tùy sanh.

Và này các Tỷ-kheo, thế nào là người con trai liệt sanh? Ở đây, này các Tỷ-kheo, cha mẹ của người con trai này quy y Phật, quy y Pháp, quy y Tăng, từ bỏ sát sanh, từ bỏ lấy của không cho, từ bỏ tà hạnh trong các dục, từ bỏ nói láo, từ bỏ đắm say rượu men, rượu nẫu, giữ giới, theo các pháp lành. Và người con của họ không quy y Phật, không quy y Pháp, không quy y Tăng, không từ bỏ sát sanh, không từ bỏ lấy của không cho, không từ bỏ tà hạnh trong các dục, không từ bỏ nói láo, không từ bỏ đắm say rượu men rượu nẫu, ác giới, theo ác pháp. Như vậy, này các Tỷ-kheo, là người con liệt sanh. Này các Tỷ-kheo, có ba hạng con trai này có mặt, xuất hiện ở đời.

Thế Tôn đã nói lên ý nghĩa này. Ở đây, điều này được nói đến.

*Bậc Hiền trí ước muốn,
Con trai ưu, tùy sanh,
Không ước muốn liệt sanh,
Một gánh nặng gia đình,
Đời có những con này,
Trở thành nam cư sĩ,
Sống đầy đủ tín giới,
Biết nghe lời người khác,
Xa lìa sự xan tham.*

*Những người con như vậy,
Như trăng thoát đám mây,
Chói sáng giữa hội chúng.*

Ý nghĩa này được Thế Tôn nói đến và tôi đã được nghe.

(LXXV) (Tik. III, 6) (It. 64)

Điều này đã được Thế Tôn nói đến, đã được bậc A-la-hán nói đến, và tôi đã được nghe:

Này các Tỷ-kheo, có ba hạng người này có mặt, hiện hữu ở đời. Thế nào là ba? Hạng người như hạn hán, hạng người như chỉ mưa trong địa phương và hạng người như mưa đổ xuống khắp tất cả.

Và này các Tỷ-kheo, thế nào là hạng người như hạn hán? Ở đây, này các Tỷ-kheo, có người không bố thí cho ai cả, không cho đồ ăn, đồ uống, vải, xe cộ, vòng hoa, hương, dầu xoa, sàng tọa, đèn đuốc cho

Sa-môn, Bà-la-môn, cho các người ăn xin nghèo khổ khốn cùng. Nay các Tỷ-kheo, hạng người như vậy như hạn hán không mưa.

Và nay các Tỷ-kheo, thế nào là hạng người như chỉ mưa trong địa phương? Ở đây, nay các Tỷ-kheo, có người có bố thí cho một số người, nhưng không bố thí cho một số người. Dầu số người đó là Sa-môn, Bà-la-môn hay các người ăn xin nghèo khổ, khốn cùng, họ không bố thí đồ ăn đồ uống, vải, xe cộ, vòng hoa, hương dầu xoa, sàng tọa, đèn đuốc. Nay các Tỷ-kheo, hạng người như vậy là hạng người như mưa chỉ trong địa phương.

Và nay các Tỷ-kheo, thế nào là hạng người như mưa đổ xuống khắp tất cả? Ở đây, nay các Tỷ-kheo, có hạng người cho tất cả mọi người, cho đồ ăn, đồ uống, vải mặc, xe cộ, vòng hoa, hương, dầu xoa, sàng tọa, đèn đuốc, cho các người Sa-môn, Bà-la-môn cho các người ăn xin nghèo đói khốn cùng. Nay các Tỷ-kheo, có ba hạng người này, có mặt, hiện hữu ở đời.

Thế Tôn đã nói lên ý nghĩa này. Ở đây, điều này được nói đến.

*Không cho hạng Sa-môn,
Không cho Bà-la-môn,
Không cho kẻ khốn cùng,
Không cho người ăn xin
Không san sẻ cho người,
Những đồ thân hoạch được,
Như đồ ăn, đồ uống,
Cùng các vật thực khác,
Hạng ấy thật giống như,
Hạn hán không mưa móc,
Hạng người ấy được gọi
Là hạng người hạ liệt.
Không cho một hạng người,
Chỉ lựa cho một số,
Hạng ấy được Hiền trí,
Gọi là những hạng người
Chỉ mưa tại địa phương,
Không mưa tại chỗ khác.
Hạng người mưa bố thí,
Cùng khắp tất cả chỗ,
Có lòng thương từ mãi,
Đối với mọi loại hữu tình,
Với tâm thật hoan hỷ,
Tung vải cho cùng khắp.
Hãy cho! Hãy cho nữa,
Vị ấy luôn nói vậy.
Như mây giông gầm thét
Chớp sáng mưa đổ xuống,
Tràn ngập chỗ đất cao,
Tràn đầy chỗ đất trũng,
Chảy tràn với nước ngập.
Cũng vậy ở đời này,
Có một số hạng người,
Hạng người giống như vậy.
Thân hoạch được đúng pháp,
Tài sản do nỗ lực.
Với đồ ăn đồ uống
Vị ấy chơn chánh đãi,
Những chúng sanh khốn cùng.*

Ý nghĩa này được Thế Tôn nói đến và tôi đã được nghe.

(LXXVI) (Tik, III, 7) (It. 67)

Điều này đã được Thế Tôn nói đến, đã được bậc A-la-hán nói đến, và tôi đã được nghe:

Do hy vọng được ba lạc này, bậc Hiền trí hộ trì giới. Thế nào là ba? "Mong rằng lời tán thán sẽ đến với

ta", bậc Hiền trí hộ trì giới. "Mong rằng, tài sản sẽ khởi lên cho ta", bậc Hiền trí hộ trì giới. "Mong rằng khi thân hoại mạng chung, ta sẽ sanh lên thiện thú, thiên giới, cõi đời này" bậc Hiền trí hộ trì giới. Nay các Tỷ-kheo, do hy vọng được ba lạc này, bậc Hiền trí hộ trì giới.

Thế Tôn đã nói lên ý nghĩa này. Ở đây, ý nghĩa này được nói đến.

Bậc trí hộ trì giới,

Hy vọng được ba lạc,

Được khen, được tài sản,

Đời sau sống hoan hỷ,

Trong cảnh giới chư Thiên.

Nếu không làm điều ác,

Nhưng theo kẻ làm ác,

Thì bị nghi làm ác,

Và bị tăng tiếng xấu.

Giống như người làm bạn,

Giống như người làm theo,

Người này giống người ấy

Giống như người cộng trú.

Người theo, người được theo,

Xúc chạm, được xúc chạm,

Như cây tên nhiễm độc

Nhiễm bó tên chưa nhiễm,

Bậc Trí vì sợ nhiễm,

Nên không bạn kẻ ác.

Với ngọn cỏ kusa,

Dùng gói đồ cá thúì,

Kusa hay mùi thúì,

Cũng vậy, gần kẻ ngu.

Còn người dùng ngọn lá,

Gói hương Ta-ga-ra,

Ngọn lá bay mùi thơm

Cũng vậy, gần bậc Trí.

Do vậy, nhờ nghĩ đến

Cái gió bằng lá ấy,

Biết được những cái gì

Sẽ rơi vào tự mình,

Bậc Hiền trí không theo,

Những hạng người bất thiện,

Chỉ biết làm bạn thân,

Những người lành hiền thiện.

Những kẻ ác, bất thiện,

Dắt dân đến địa ngục,

Còn những kẻ tốt lành,

Đạt đến cảnh thiện thú.

Ý nghĩa này được Thế Tôn nói đến và tôi đã được nghe.

(LXXVII) (Tik. III, 8) (It. 69)

Điều này đã được Thế Tôn nói đến, đã được bậc A-la-hán nói đến, và tôi đã được nghe:

Này các Tỷ-kheo, thân này bị hủy hoại, thức bị lụn tàn, tất cả sanh y là vô thường, khổ, chịu sự biến hoại.

Thế Tôn đã nói lên ý nghĩa này. Ở đây, ý nghĩa này được nói đến.

Biết thân bị huỷ hoại,

Còn thức bị lụn tàn,

Thấy sợ trong sanh y,

Hiếu được sanh và chết.

Sau khi chứng đạt được,

Tiēs24 Tôn nói Bộ Kinh - Tập I Page 175 of 408

Sự an tịnh tối thượng,

Tự ngã được tu tập,

Chỉ còn đợi thời gian.

Ý nghĩa này được Thế Tôn nói đến và tôi đã được nghe.

(LXXVIII) (Tik. III, 9) (It. 69)

Điều này đã được Thế Tôn nói đến, đã được bậc A-la-hán nói đến, và tôi đã được nghe:

Này các Tỷ-kheo, các chúng sanh tùy theo giới, giao thân chung dòng với các chúng sanh. Hạng chúng sanh hướng hạ giao thân, chung dòng với các chúng sanh hướng hạ. Các chúng sanh hướng thượng giao thân, chung dòng với các chúng sanh hướng thượng.

Này các Tỷ-kheo, trong thời gian quá khứ, các chúng sanh tùy theo giới đã giao thân, chung dòng với các chúng sanh. Hạng chúng sanh hướng hạ đã giao thân, chung dòng với các chúng sanh hướng hạ.

Hạng chúng sanh hướng thượng đã giao thân, chung dòng với các chúng sanh hướng thượng.

Này các Tỷ-kheo, trong thời tương lai, các chúng sanh tùy theo giới, sẽ giao thân, sẽ chung dòng với các chúng sanh. Hạng chúng sanh hướng hạ sẽ giao thân, chung dòng với các chúng sanh hướng hạ. Hạng chúng sanh hướng thượng sẽ giao thân, chung dòng với các chúng sanh hướng thượng.

Này các Tỷ-kheo, hiện nay cũng vậy, trong thời hiện tại, các chúng sanh tùy theo giới, giao thân chung dòng với các chúng sanh. Hạng chúng sanh hướng hạ giao thân, chung dòng với các chúng sanh hướng hạ. Hạng chúng sanh hướng thượng giao thân, chung dòng với các chúng sanh hướng thượng.

Thế Tôn đã nói lên ý nghĩa này. Ở đây, điều này được nói đến.

Rừng dục được sanh lên,

Chính do sự cộng trú,

Rừng dục được chặt đứt,

Chính nhờ không cộng trú,

Như leo tám gỗ nhỏ,

Bị chìm dưới sông lớn,

Cũng vậy, nếu đi đến

Với kẻ lười, biếng nhác,

Bậc sống đời tốt lành,

Rồi cũng bị chìm luôn.

Do vậy hãy tránh xa,

Kẻ lười không tinh tấn,

Hãy chung sống cộng trú,

Với bậc Thánh viễn ly,

Với những bậc tinh cần

Sống trong cảnh thiên đình,

Với những vị thường xuyên,

Siêng năng và cần mẫn.

Ý nghĩa này được Thế Tôn nói đến và tôi đã được nghe.